

פנינים יקרים

מתורת רבותינו הקדושים מביאלא

- ליקוטי אמרים ככתבם וכלשונם מספרי רבותינו הקדושים •

פרשת פינחס

• דברי בינה •

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן וכו'. (כה יא)
הנה איתא שנתגלגל כפינחס נשמת נדב ואביהוא. והענין ההתגלגלות בו הנשמה שלהם, הוא, שבהם נאמר "בקרבתם לפני ה'", שהקריבו עצמם לפני השם יתברך. ופינחס גם כן עשה זאת במסירת נפשו, ולכן נתגלגלו בו נשמת נדב ואביהוא. וכן כל הצדיקים, הם בחינת קרבן לפני השם יתברך, שמקריבים עצמם לפני השם יתברך, וזה ענין מיתתם.

עמוד רו

• תולדות אדם •

בקנאו את קנאתי בתוכם. (כה יא)
ולכאורה יש לדקדק מה 'בתוכם'. **אולם** יש לומר וכו' מי שעושה דבר גדול כזו, למסור עצמו ונפשו עבור אהבת ישראל, ובפרט קנאת ה' צבאות, הוא דבר גדול למאוד. ולזה מספרת תורתנו הקדושה גודל צדקתו של פנחס; אף על פי שעשה אותו מעשה, לא היה לו שום התפארות מזה הדבר, רק היה "בתוכם" – בתוך בני ישראל, שלא היה לו שום גבהות הלב רק כאחד העם. וזה הפירוש של 'בתוכם'.

עמוד קצז

• היהודי הקדוש •

בקנאו את קנאתי. (כה יא)
 שמעתי מדודי כש"ת מוה"ר שלמה אלמער זצ"ל **על** מאמר חז"ל [פנהדרין פא, הובא ברש"י כה ח] "קנאין פוגעין בו, הלכה ואין מורין כן", ואמר בשם היהודי הקדוש זצ"ל: הטעם מפני מה אין מורין כן, ותירץ שאם מורין כן להלכה לא היה קנאים, רק כל אחד ואחד היה צריך לקיים מצוה זאת. (שיח שרפי קודש)
 עמוד קכג

• חלקת יהושע •

בקנאו את קנאתי בתוכם. (כה יא)
על פי אמרי הרבי מלובלין זצלה"ה על "ויתאבלו ולא שתו איש עדיו עליו", שהעיקר החטא היה של עצבות, ושהיו מתאבלים אחר החטא והולכים בעצבות ולא שתו איש עדיו עליו. שאיש ישראל צריך להאמין שיש חלק שאין נוגע שם שום חטא, וזה "בתוכם", שפעל פנחס בקדושתו, שאחר כל הענינים יש השם יתברך בתוכם, לרמוז על חלק אלוקי ממעל שנשאר שאין בו פגם, ומזה יכול לבוא לתקן את אשר פגם, "אתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם", וכו'.

עמי 102

• מבשר טוב •

בקנאו את קנאתי בתוכם. (כה יא)

דהיינו שאמרו נמי במדרש (במדבר כא א):
 "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן,
 אמר הקב"ה בדין הוא שיטול שכרו לכן
 אמור הנני נותן לו את בריתי שלום", ע"כ.
 שכוונת פנחס, בקנאו את קנאת ה' צבאות,
 היה ללא שום כוונה ומהשבה אחרת, כי אם
 לקנא את קנאתי בתוכם. לכן, במידת הדין
 ראוי הוא לקבל השכר, ללא צורך בשיתוף
 מידת הרחמים, כי על קנאת ה' צבאות
 ברצון שלם למסור נפש להשם יתברך, מגיע
 השכר בדין גמור כמבואר.

חנוכה פ"ב

• אדון עדות •

ושם איש ישראל המוכה וגו' זמרי בן פלוז
 וגו' ושם האשה המוכה המדינית כזבי בת
 צור. (כה יד)

הטעם שפירסם כאן הכתוב את שמותיהם,
 לפי שבהם מרומזות הסיבות
 שהביאו אותם לכך, דהיינו שחוק וקלות
 ראש ופגם הלשון, כאשר כבר רמזנו
 למעלה. 'זמרי' לשון זמר ושיר, רומז לשחוק
 וקלות ראש. 'כזבי' לשון שקר וכזב, דהיינו
 פגם הלשון בשקרים וכזבים.

וזה גם כן 'המדינית', לשון מדון וריב, רומז
 ללשון הרע המחרה ריב ומדון, שזהו
 עיקר פגם הלשון, ומדברים אלו באו לכל
 הרעה הגדולה הזאת.

והכתוב מודיענו זאת, למען נדע להזהר
 לסלק שתי הסיבות הנ"ל, ביהודא
 דקריאת שמע ותפלה, שבהם נטהר המוח
 והלשון, ולא יטונו בנו כל רע, והבן.

עמוד שטז

• דברי בינה •

צרור את המדינים והכיתם אותם. (כה יז)
אפשר לומר בזה, כי 'מדינים' הוא לשון
 מחלוקת ומדנים. דהנה אמרו חז"ל:
 "גדול השלום ושנאוי המחלוקת". וענינו הוא,
 דהנה בענין השלום אשר האדם צריך
 לעשות בין בעלי המחלוקת, יש ב' בחינות:
 האחד הוא, שכאשר רואה הצד האחד צדיק
 בריבו נגד השני, או כששניהם אינם זכאים
 בעיניו, ומריבים בהנם. או לפעמים שניהם
 צודקים, אך אש המחלוקת הבווער, מסמא
 עיניהם ולכם, שאינם יכולים להכיר האמת,
 אזי האדם הרואה זאת, הוא מטיל שלום
 ביניהם.

ובאמת אין זהו תכלית האמיתי של
 השלום, כי נעשה השלום רק על
 פי שכל האנושי המוחיב שיהיה כן. וכאשר
 השכל האנושי יש לו גבול וקץ, לכן גם
 השלום שנעשה רק על פי השכל הטבעי לא
 יתקיים לנצח.

והשלימות האמיתי של עשיית שלום,
 הוא, שישנא האדם בתכלית
 השנאה את המחלוקת של שונאי ישראל.
 בשביל שכל מחלוקתם הוא נגד רצונו
 יתברך. ועל ידי זה השנאה, יהיה בכוחו
 לבטל כאמת כה המחלוקת מן העולם, ויבוא
 שלום וברכה לעולם. וזהו הפירוש "גדול
 השלום ושנאוי המחלוקת", אימתי הוא גדול
 השלום, כששנאוי המחלוקת – כאשר ישנא
 האדם את המחלוקת מצד עצמה, מפני
 שהוא נגד רצונו יתברך, ואז יהיה "גדול
 השלום" שיתקיים לעולם ועד.

• חלקת יהושע •

יפקוד ה' וגו' איש על העדה. (כו כט)
והלשון "יפקוד" – שהמנהיג האמיתי יהיה בו כל המדות של כל אחד מישראל אצלו בתורה פקדון שיתקנם ולהעלותם.

מאמרים עמי קעח

• ואלה הדברים שנאמרו לדוד •

יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה. (כו טז)
שיוכל להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד [רש"י פסו' יח]. כי באמת מדוע לא יכונו התלמידים את עצמן לרב, ולא הרב לתלמיד, אבל כפי האמור ניהא, כי כמו שהתלמיד לא יכול לעלות יותר מכפי מדרגתו, כן הרב אסור לו להשפיע תורתו יותר מכפי הכנת התלמיד, וכאמרם ז"ל, כל השונה לתלמיד שאינו הגון וכו' [חולין קלג]. לכן צריך הרב לדעת היאך לילך לרוחו של כל אחד ואחד.

יתרו ד

• דברי בינה •

יפקוד ד' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה. (כו טז)
שהאיש על העדה יבין להעדה – האיך חסר להם ה'. ש'פקידה', הוא לשון חסרון.

עמוד ריט

וזהו הרמז "צרור את המדינים". היינו, שכאשר תצרור ותשנא באמת את המדינים והמהלוקת – אזי "והכיתם אותם". היינו: שתוכל לבטל ולהכות את כוחם הרע, ולהעבירה מן העולם, ותביא את השלום שמהזיק ברכה לישראל.

עמוד רטו

• ואלה הדברים שנאמרו לדוד •

יפקוד ה' אלקי הרוחות. (כו טז)
צריכים הכנה הרבה טרם בואם להרב בטהרת המדות, והמחשבה והדיבור והמעשה והתורה והעבודה וגמילות חסדים יהיו על צד היותר טוב, וממילא נשפעים גם להרב מוחות גדולים להשפיע על הדבקים בו כפי הכנתם של כל אחד ואחד. כמו שהתפלל משה רבנו ע"ה "יפקוד ה' אלקי הרוחות", שיוכל להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד [רש"י], כי באם ישפיע יותר מכפי הכנתו לקבל, הוא ח"ו כמוציא שפע א' לבטלה וד"ל.

ואלה הבאים להרב בלתי שום הכנה, רק ריקי מה ונבוכי לב, לא יועיל להם הרב מאומה. לכן נאמר, עשה לך רב, לשון עשיה, מחמת שתלוי הדבר בעשיתנו אנחנו, כפי ההכנה שלנו טרם בואנו להרב. אבל באם ימתין האדם עד שיהיה מוכשר להרב, אולי לא יעלה בידו, נמצא ח"ו לא יקיים "ולדבקה בו" [דברים יא כב] הדבק בתלמידי חכמים [עיי' רש"י שם], לכן נתן לנו רבא עצה טובה, לעולם ילמד אדם במקום שלבו חפץ, היינו, לא ישב קודם בכיתו וימתין על ההכנה, רק במקום שלבו נוטה לזה הרב יסע.

מסכת ברכות אות ו

מילין יקירין במעלת וסגולת 'ימי בין המיצרים'

מותק הספר הנפלא "מבשר טוב – ברכה של גלויות"
שיצא לאור אשתקד – הסובב כולו בעבודה המוטלת על האדם בגלות הכללית והפרטית

פנימיותם הם ימי בנין ומועדים לשטמה

הנה בסה"ק אוהב ישראל [שלהי פרשת פנחס], מחדש כי כל כ"א ימי האבלות על שריפת בית אלוקינו, של בין המצרים הינם בעצמם ומהותם ימים טובים גדולים מאוד, ודברי קדשו מחדשים מאוד, כי כ"א יום של בין המצרים, שלכאורה הם ימי אבלות, באמת יש בהם אור פנימי גדול מאוד, והם בעצם המקור והשורש לכל ימים טובים שבשנה אלא שרוב גדלם איננו ראויים אליהם, ולעתידי יהיו ימים טובים גדולים מאוד, והרה"ק רבי ישראל מרוזין זצוקלה"ה אמר ש"י בתמוז יהיה יום ראשון של יו"ט ותשעה באב יום אחרון של יו"ט, וביניהם יהיה חול המועד. ובנו הרה"ק רבי אברהם יעקב מסדיגורא זצוקלה"ה אמר שתשעה באב יהיה יום ראשון של יו"ט, ו"ז בתמוז יום אחרון של יו"ט, וביניהם יהיה חול המועד [ראה עירין קדישין השלם, ח"א רס].

וכן כתב בסה"ק מאור ושמש [פנחס ד"ה ובחדש השביעי], כי ימים אלו הם שורש כל המועדים והימים טובים שבשנה, אלא שהם בהעלם, וזל"ק "שמעית מהצדיקים רבותינו ז"ל, שבין המצרים כו"ה הם כנגד עשרים ואחד יום שבין ראש השנה עד השבעה רבה. אלא שאלו בין המועדים הם בהעלם, ואלו שמן ראש השנה עד הושענא רבה הם באתגליא", עכ"ל"ק.

ומבואר בספרים הקדושים, שכ"א ימי אבלות דבין המצרים, מכוונים, כנגד כ"א ימים טובים שבירח האיתנים. והמתקן ימים אלו אין לו לירא מיום הדין, כמו שכנת בסה"ק תולדות אדם [ליקוטים, ד"ה א"י ואיד], וזל"ק שם "זאת ידוע, כי הימים שבין המצרים הם ימי צער, והם בחשכות גדול, כו' והמתקן את נפשו בכ"א יום שבין המצרים, כו' כבר תיקן כל הצריך לו, ואין עוד לירא מיום הדין, כי הימים נהפכו לרצון ולרחמים", עכ"ל"ק.

הרי מבואר גדול מעלת וסגולת ימי בין המצרים הללו, שאם יתגבר בהם בקדושה ולא יפול חלילה, הרי בכך נהפכו לו כ"א ימי הדין שבין ראש השנה להושענא רבא, לימי רחמים ורצון, ומובטח לו שיצא זכאי בדין, כי יש בימים אלו כל התקונים הגדולים הנפעלים ונעשים בימי הרחמים והרצון. ומתבאר כי אף שימי בין המצרים הינם ימי צער וחשכות גדול, אך זה לעומת זה יש בפנימיותם אור גדול, שיש בו כוח לתקן בהם את השורש הגורם לכל הצער והחשכות הגדולה.

המלך בשדה

וביאור העניין מעלת ימי בין המצרים איתא בסה"ק כי טעם הדבר הוא מצד מה שהשי"ת מצוי לנו אז ביותר מכל השנה, שיכולים להשיג קרבת הקב"ה יותר בנקל בימים אלו, כי בזמן החורבן והגלות ש"המלך בשדה", יותר בנקל הוא להתחבר ולהתדבק עמו, כדאיתא בסה"ק עבודת ישראל [ס"ט] בשם הרה"ק הרבי ר' בער ממעזריטש זצוקלה"ה, וזל"ק "רמז בפסוק [איכה א ג] 'כל רודפיה השיגוה בין המצרים', דהיינו כל מי שרודף להמליך את הבורא יוכל להשיג יותר דוקא בימים אלו בין המצרים".

"למשל, כי כשהשר יושב בביתו, אז איתנו מוטלת, אשר לא כל איש ואיש יכול לבא פנימה. מה שאין כן אם השר עובר בשוקים וברחובות חוץ לפלטרין שלו, אז הוא קרוב לכל קוראיו, ויאזין שועת כל הקוראים בשמו. וכן הנמשל, לדעת כי בזמן הזה כי כצפור נודדת מקנה וגו' [משלי כו, ח], לכן הרשות נתונה לכל אדם להתקרב אל מלכו של עולם והוא עונה אליהם. ועיקר הענין, להתחזק ולאמץ את לבבו בעתים הללו לבלתי יפול ברשת ההתרשלות מעבוד ה' חלילה", עכ"ל"ק. ומעלת ימי בין המצרים היא לאלו שהם בבחינת כל רודפיה, שדווקא מי שרודף להמליך את הבורא, משיג ביותר בין המצרים, כמבואר מדברי המגיד הגדול. [וכו].

קרא עלי מועד

ועוד יותר כי מלבד מה שהמלך בשדה גם עוד כל עניינו בשדה הוא להתוועד עמו ולהיות עמו באהבים, כמו שמצינו כי ת"ב נקרא מועד, כד"א [איכה א, טו] "קרא עלי מועד". אף שהוא יומא דפורענותא וחורבן הבית. והטעם הוא משום שיסוד מועד הוא זמן ועת הנקבע ומיועד להיפגש בו יחדיו. בבחינת "מקראי קודש" שאנו נקראים להתוועד ולהיפגש עם השי"ת יחדיו. והיינו כי עת זוידים הוא, אלא שבזמני טובה האהבה גלויה, מתוך אהבה וחיבה בדבקות עליון. ובזמני הפורענות, זוכים למעלות מתוך אהבה מוסתרת, במקל חובלים, בבחינת 'חושך שבטו, שונא בנו' [משלי ג, כד], כי לפעמים מתבטא הקשר בין אב לבן בדרך מלחמה ומריבה זה דווקא משום שאכפת לאב ממצב בנו, שרוצה בטובתו ודואג לאחריתו. אבל כשאין רוצה שום קשר עמו, ואין מכיר בו כלום, לא אכפת לו ממנו כלל.

וכבר ביארו המפרשים שזו היא קללת הנחש הקדמוני [בדאשית ג, יד] "ועפר תאכל כל ימי חיך". כי הקללה בזה, היא במה שמוזנו מוכן לפניו תמיד בכל עת ובכל מקום, כיון שאין השי"ת רוצה עמו שום שייכות ושום קשר, וזה הנתק המוחלט הוא עיקר קללתו חמור בעולם.

אכן זמנים אלו, מיועדים להתוועדות השי"ת עם ישראל בניו האהובים, כאשר חדרה הרעה בנפש ישראל, וצריך לעקרה מהם על ידי העונשים והפורענות רח"ל, כדי להעמידם על מכונם, כראוי להם. שמתוך האהבה הגדולה שרוצה בטובתם, ואינו רוצה לעזבם ברעתם ושפלותם להשליכם ממנו, מתוך אהבתו הגדולה לבניו בא להתוועד עמם ולטפל בכל מחלותיהם, לעקור ולהוציא מהם כל קלקלותיהם. לטפל בשורשי רעתם, והכל לטובתם ולכבודם של ישראל.